

Quicksan Natuuronderzoek

Van Goghstraat Arnhem

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

augustus 2023
rapportnummer: 231805

Colofon

Titel:

Quickscan Natuuronderzoek
Van Goghstraat Arnhem

In opdracht van:

VVE Van Goghstraat, J. Israëlslaan en J. Vethstraat
Vlamoven 34
6826 TN Arnhem
Contactpersoon: [REDACTED]

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN

M 06-[REDACTED]
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur:**Collegiale toetsing:****Veldwerk:**

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum:

augustus 2023

Status:

definitief

Foto voorzijde:

huismus, gewone dwergvleermuis, gierzwaluw
en enkele projectwoningen

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie: www.ecochore.nl

INHOUD

1. AANLEIDING EN DOEL	1
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK	2
2.2 GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.3 GEPLANEDE WERKZAAMHEDEN	3
2.4 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	3
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	5
3.1 FLORA	5
3.2 (BROED)VOGELS	5
3.3 HERPETOFAUNA EN VISSSEN	6
3.4 ZOOGDIEREN	7
3.5 ONGEWERVELDEN	8
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING–WET NATUURBESCHERMING	9
4.1 ALGEMEEN	9
4.2 FLORA	9
4.3 (BROED)VOGELS	10
4.4 HERPETOFAUNA EN VISSSEN	12
4.5 ZOOGDIEREN	12
4.6 ONGEWERVELDEN	13
5. CONCLUSIE	14
GERAADPLEEGDE BRONNEN	15
BIJLAGEN	16
BIJLAGE 1 - IMPRESSIE PLANGEBIED	17
BIJLAGE 2 - TOELICHTING WET NATUURBESCHERMING – SOORTENBESCHERMING	18

1. AANLEIDING EN DOEL

Aan de Van Goghstraat te Arnhem is VVE Wiendels voornemens planmatig onderhoud uit te voeren. De werkzaamheden aan deze woningen zullen onder andere bestaan uit het vernieuwen van een deel van de buitenschil van de woningen.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor de quickscan is de locatie op 7 augustus 2023 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten. Hierbij zijn verspreidingsgegevens gebruik uit de periode 2012-2022 tenzij anders vermeld.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	Begintijd	Weergesteldheid	Onderzoeker
07-08-2023	dagbezoek	Droog, bewolking 8/8, 16C, wind WNW3	

Tabel 1: Tabel: Bezoekdata en specificaties.

2.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Arnhem in de wijk Hoogkamp. Het betreft de volgende adressen:

- Josef Israëlslaan
- Van Goghstraat
- Jan Vethstraat

Het onderzoeksgebied betreft 3 woonblokken uit de jaren '30. Deze woonblokken bestaan uit 3 verdiepingen met appartementen. De gebouwen hebben een zadeldak met dakpannen en deels platte daken met bitumen. Aan de achterzijden van de woningen zijn balkons aanwezig. De gespouwde muren zijn vrij recent na-geïsoleerd.

De voorzijde van het onderzoeksgebied grenst aan openbaar groen of aan de openbare weg. De appartementen op de begane grond hebben kleine, gedeeltelijk verharde voortuinen met diverse borders met sierbeplanting.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie in bijlage 1.

Figuur 1: Ligging van het plangebied: links de ligging binnen de regio en rechts de ligging in de directe omgeving (binnen groene lijnen ligt de ligging van de omgeving van het plangebied en binnen de rode lijnen het globale plangebied). Bron luchtfoto's: Google Earth

2.3 GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

Aan de Van Goghstraat te Arnhem is VVE Wiendels voornemens groot onderhoud uit te voeren aan 3 woonblokken. Deze werkzaamheden zullen onder andere bestaan uit:

- dakpannen verwijderen/afvoeren
- panlatten verwijderen/dakbeschot aanhalen
- damp open/waterkerende folie aanbrengen
- panlatten aanbrengen
- nieuwe pannen aanbrengen
- lood vervangen (schoorstenen/dakkapellen)
- schoorstenen voegen en -kop behandelen
- kraaienkappen aanbrengen
- zinken goten vervangen
- dakbedekking vervangen platte daken woningen
- vervangen van voegwerk

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

2.4 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecoloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen: 188-445 In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 2.

3.1 FLORA

In het plangebied zijn nauwelijks wilde vaatplanten aangetroffen. Het gebied rond de bebouwing is grotendeels verhard of in gebruik als siertuin en wordt intensief gebruikt en onderhouden. Hierdoor zijn slechts enkele zeer algemene soorten aangetroffen.

Binnen het plangebied zijn geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten gevonden. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn beschermde soorten niet te verwachten.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten geen beschermde soorten zien binnen de kilometerhokken en direct aangrenzende hokken waarin het plangebied gelegen is.

3.2 (BROED)VOGELS

De aanwezige ecotopen op de planlocatie en directe omgeving (bebouwing en tuinen), bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit de ecologische vogelgroepen:

Bebouwing en stedelijk gebied

Het veldbezoek is buiten het broedseizoen uitgevoerd. Er zijn soorten aangetroffen als kauw, gierzwaluw en ekster.

Gezien de opbouw van het plangebied zijn, naast de waargenomen soorten, nog enkele andere broedvogels binnen het gebied en de directe omgeving te verwachten waaronder soorten als tjiftjaf, winterkoning, heggenmus en huismus.

Categorie 1-4 soorten

Gezien de bouw van de woningen kunnen diverse potentiële nestlocaties voor de huismussen onder de dakpannen aanwezig zijn. Deze potentiële nestlocaties zijn bijvoorbeeld bereikbaar via de dakgoten, scheluwe pannen en opgewipte loodflappen. Ook bij de dakkapellen en schoorstenen zijn loodflappen en dakaansluitingen die mogelijk huismussen mogelijkheden bieden om onder de pannen te komen - zie figuur 2.

De gevelpannen aan de kopgevels en mogelijkheden onder de dakgoten zijn eveneens potentieel geschikt als broedlocatie voor gierzwaluwen - zie figuur 2. Tijdens de quickscan is een gierzwaluw dicht nabij de woonblokken aangetroffen. Er is echter geen zekere binding met de gebouwen vastgesteld. Wel hangen er 4 gierzwaluwkasten aan kopgevels. Deze kasten kunnen dienen als nestlocatie.

Figuur 2: detailfoto's van toegangsmogelijkheden voor beschermde soorten.

Foto 1: (losliggende) (gevel)pannen en loodflappen als mogelijke invliegopeningen voor gierzwaluwen en huismussen.

Foto 2: Onder de gevelpannen en bij de dakgoot zijn eveneens mogelijkheden voor nestlocaties van huismussen en gierzwaluwen aanwezig.

Overige soorten uit deze categorieën kunnen als broedvogel, door het ontbreken van horsten en geschikte broedlocaties, worden uitgesloten.

Categorie 5 soorten

Er is 1 soort uit deze categorie aangetroffen: de ekster. Daarnaast kunnen in en rondom het plangebied enkele andere soorten uit deze categorie in het broedseizoen een territorium bezetten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan spreeuw, koolmees of pimpelmees. Voor deze soorten zijn mogelijk potentiële nestlocaties aanwezig in de directe omgeving. Voor spreeuwen zijn in de projectwoningen eveneens enkele mogelijkheden voorhanden. Overige soorten uit deze categorie zijn niet te verwachten.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Van de categorie 1-4 soorten zijn 2 soorten binnen het uurhok bekend geworden die de voorkeur hebben voor overeenkomstig broedbiotopen als binnen de begrenzing van het plangebied aanwezig zijn. Dit betreft huismus en gierzwaluw. Overige soorten uit deze categorieën zijn niet als broedvogel binnen het plangebied bekend geworden.

3.3 HERPETOFAUNA EN VISSSEN

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Voor beschermde reptielen, amfibieën en vissen ontbreekt het aan geschikt leefgebied en voortplantingshabitat binnen de begrenzing van het plangebied.

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland) laat beschermde soorten amfibieën in de kilometerhokken, en direct aangrenzende hokken, zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft enkel de beschermde (vrijgestelde) soorten als bruine kikker en gewone pad. In omringende hokken zijn amfibieën- en reptielensoorten bekend geworden als kamsalamander, hazelworm en zandhagedis.

3.4 ZOOGDIEREN

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren.

De planlocatie, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, algemene spitsmuizen en egel.

Naast voornoemde soorten is het, gezien de landelijke verspreiding en opbouw van het biotoop, mogelijk dat het plangebied binnen het territorium van een steenmarter ligt. Hierdoor zijn waarnemingen van deze beschermde soort binnen het plangebied niet uit te sluiten. Ook eekhoorns en kleine marterachtigen kunnen in de groene delen van de wijk een leefgebied hebben.

Van deze soorten zijn echter geen vaste rust- of verblijflocaties tijdens de quickscan bekend geworden. Eventuele waarnemingen van deze soorten zullen redelijkerwijs betrekking hebben op foeragerende of rondtrekkende dieren. In overhoekjes kunnen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter op voorhand niet worden uitgesloten. Deze plekken liggen echter buiten de scope van dit onderzoek dat specifiek gericht was op de woningen en de werkzone hieromheen.

Literatuur

In verspreidingsatlassen zijn meldingen bekend geworden van grondgebonden zoogdieren uit de nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming als eekhoorn en steenmarter, boommarter, das, bunzing, wezel en hermelijn. Eveneens zijn vanuit omliggende hokken waarnemingen bekend geworden van bever en wolf. Deze laats genoemde soorten staan vermeld onder Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied binnen het plangebied aanwezig.

Vleermuizen

Het plangebied is door de aanwezige ecochore¹ geschikt als foerageergebied met verblijfplaatsen voor vleermuizen. Door de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom, zijn enkele soorten op de locatie en in de directe omgeving redelijkerwijs aan te treffen.

De te renoveren woningen bieden diverse potentieel geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Voor gebouwbewonende soorten vormen met name de gevelpannen, loodflappen en beschadigde muren onder de goetombouw, mogelijkheden verblijfplaatsen voor vleermuizen - zie figuur 3. Hierbij moet vooral gedacht worden aan soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Of verblijfplaatsen in de te renoveren woningen aanwezig zijn, is niet vastgesteld. Er zijn geen kenmerkende sporen als vetstrepen, prooi-resten en uitwerpselen bij mogelijke invliegopeningen aangetroffen. Dergelijke sporen zijn echter in veel gevallen ook niet aanwezig doordat (deel)groepen van kolonies uit een klein aantal individuen kunnen bestaan en eventuele sporen door weersinvloeden snel verdwijnen.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van enkele soorten in het uurhok zien: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en rosse vleermuis.

Figuur 3: detailfoto's van toegangsmogelijkheden voor beschermde soorten.

Foto 1: Beschadigingen bij voegen en bij houtaansluitingen op de muren als mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen.

Foto 2: Onder de (scheefliggende) gevelpannen zijn eveneens mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

3.5 ONGEWERVELDEN

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, als libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve redelijkerwijze uitgesloten.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van ongewervelden laten geen beschermde soorten binnen het kilometerhok en omringende hokken zien.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING–WET NATUURBESCHERMING

4.1 ALGEMEEN

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als strikt beschermde soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 2.

4.2 FLORA

Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen binnen het gebied te verwachten en ook niet bekend geworden in de literatuur. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (BROED)VOGELS

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 1 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' – zie ook bijlage 2. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Gezien de opbouw van de woningen en het plangebied zijn 2 soorten uit categorie 1-4 onder de dakpannen niet uit te sluiten:

 Huismus	(categorie 2)
 Gierzwaluw	(categorie 2)

De gierzwaluw is tijdens het onderzoek waargenomen.

Overige soorten uit deze categorie kunnen worden uitgesloten.

Huismus

In de te renoveren woningen zijn diverse geschikte locaties aanwezig die kunnen dienen als broedlocatie van huismussen, met name de ruimten onder de dakpannen die bereikbaar zijn vanuit de dakgoot en scheluwe pannen.

Doordat deze soort gebruik kan maken van de ruimte onder de dakpannen en deze pannen zullen worden vervangen, is nader onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Hierbij is het van belang te beoordelen of er nestlocaties verdwijnen en zo ja, hoeveel broedparen aanwezig zijn. Indien er broedlocaties worden aangetroffen, zal moeten worden beoordeeld of en op welke wijze mitigatie dan wel compensatie noodzakelijk is. De beste periode voor dit onderzoek is in de periode 10 maart tot 20 juni en bestaat, conform de soortenstandaard, uit minimaal 2 bezoeken. Zie voor meer informatie Kennisdocument Huismus – te downloaden via <https://www.bij12.nl>.

Gierzwaluw

Het plangebied biedt diverse geschikte broedlocaties voor deze soort. Met name de losse loodflappen en verschoven dakpannen als ook de aanwezige gevelpannen, zorgen voor invliegopeningen naar potentiële nestlocaties voor deze soort. Ook zijn enkele gierzwaluwkasten aanwezig. Deze zullen echter behouden blijven.

Doordat deze soort gebruik kan maken van de te bereiken ruimten onder de dakpannen en de daken zullen worden vervangen, is nader onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Hierbij is het van belang te beoordelen of er nestlocaties verdwijnen en zo ja, hoeveel broedparen het betreft. Om dit in beeld te brengen is nader onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Voor dit onderzoek dient op geschikte momenten gezocht te worden naar nestindicerende waarnemingen van bijvoorbeeld gierende of invliegende oudervogels. Indien er nestlocaties verdwijnen, zal moeten worden beoordeeld of en op welke wijze mitigatie dan wel compensatie noodzakelijk is. Onderzoek naar deze soort dient te bestaan uit minimaal 3 bezoeken in de periode half mei tot circa half juli. Hierbij dient specifiek gezocht te worden naar invliegende en gierende vogels op hiervoor geschikte momenten. Zie voor meer informatie Kennisdocument Gierzwaluw – te downloaden via <https://www.bij12.nl>.

Soort	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
huismus	2	Ochtend/dag	Territoriumkartering	maart-juni
gierzwaluw	3	Ochtend/avond	Nestlocaties	mei-juli

Tabel 2: overzicht noodzakelijk aanvullend vogelonderzoek

Consequenties en samenvatting

Door de beschermde status van de huismus en gierzwaluw is het verwijderen van vaste verblijfplaatsen (de nestlocaties of vaste rustlocaties) of het aantasten van leefgebied in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij het vervangen van de goten en de gootbetimmeringen, is een mogelijke ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnt en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, is vooraf nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.

Het aanvullende onderzoek dient volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soorten te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning in tabel 2 is op deze protocollen gebaseerd.

Categorie 5 soorten

Binnen het plangebied zijn mogelijke effecten te verwachten op enkele soorten van categorie 5 waarvan de nestlocatie alleen beschermd is indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn. Mogelijke en zekere broedvogels van categorie 5 op en direct grenzend aan het plangebied zijn pimpelmees, koolmees, spreeuw, ekster en dergelijke.

Voor soorten uit deze categorie zal de populatie echter geen negatieve effecten ondervinden van de geplande ingrepen. Specifiek in de te renoveren projectwoningen zijn geen of nauwelijks geschikte broedlocaties voor deze soorten voorhanden. Hierdoor is geen nader onderzoek of afweging voor soorten uit deze categorie noodzakelijk.

Doordat er twee soorten (huismus en gierzwaluw) uit de categorieën 1-4 mogelijk gebruik maken van het plangebied, is het noodzakelijk de volgende vragen te beantwoorden:

- Maken de soorten gebruik van de projectwoningen;
- Hoeveel territoria/nesten zijn er van deze soorten binnen het plangebied;
- Welke functie heeft het gebied voor betreffende soorten;
- Wordt bij de uitvoer van de ingrepen de Wet Natuurbescherming overtreden.

Voor het beantwoorden van deze vragen is nader onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Het onderzoek dient zich met name te richten op dakgoten, gootbekistingen en daken.

Voor soorten uit categorie 5 en de overige soorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord.

4.4 HERPETOFAUNA EN VISSSEN

Binnen het directe plangebied zijn geen leefgebieden als voortplantings- of essentiële winterbiotopen van amfibieën, reptielen of vissen aanwezig. Enkele zwerende algemene amfibieënsoorten, als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn vrijgesteld van ontheffing. Strikt beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreken binnen het directe plangebied, maar aanwezigheid in de directe omgeving kan niet worden uitgesloten.

Doordat strikt beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 ZOOGDIEREN

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren. De planlocatie vormt in potentie (matig) geschikt leefgebied voor soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen en egel. Deze (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op de vrijstellingslijst van de provincie waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Aanwezigheid van *niet vrijgestelde* soorten zoals steenmarter, kleine marterachtigen en eekhoorn, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet binnen het plangebied bekend geworden.

Het plangebied en omgeving kan door deze soorten wel als foerageergebied worden gebruikt, en in overhoekjes is een verblijfplaats niet uit te sluiten, waardoor zwerende dieren kunnen worden waargenomen nabij de woningen. Het renoveren van de woningen zal echter niet resulteren in het verwijderen of verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten. Ook zal de omgeving van het gebied blijven functioneren als eventueel foerageergebied waardoor geen nadere afweging ten aanzien van deze soorten noodzakelijk is.

Overige, niet vrijgestelde, soorten zijn redelijkerwijs binnen het plangebied uit te sluiten.

Doordat vaste verblijfplaatsen in de woningen ontbreken, en er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op strikt beschermde grondgebonden soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Met name het vervangen van de daken en herstel van het voegwerk van de projectwoningen met diverse potentieel geschikte toegangsmogelijkheden en verblijfsruimten, kan resulteren in het verdwijnen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Door de aanwezigheid van gevelpannen, loodflappen en open stootvoegen, zijn verschillende mogelijke invliegopeningen en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten als bijvoorbeeld gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig.

Om meer inzicht te krijgen of de geplande werkzaamheden en ontwikkelingen negatieve effecten kunnen hebben op aanwezige soorten en te beoordelen of, en zo ja welke, maatregelen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld doordat verblijfplaatsen worden verwijderd, is het noodzakelijk nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren. Voor deze afweging is het Vleermuisprotocol opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met Gegevensautoriteit natuur en de zoogdiervereniging leidend.

Tijdens het onderzoek dient inzichtelijk gemaakt te worden of er vleermuizen gebruik maken van de planlocatie, welke soorten het betreft, welke typen verblijfsfuncties (kraam- of zomerverblijven of balts- en paarlocaties en winterverblijven) de gebouwen hebben en welke effecten de werkzaamheden zullen hebben op de individuen en lokale populatie. Hiervoor zijn verschillende onderzoeksmomenten noodzakelijk, verspreid over het zomerhalfjaar (april-september) – zie tabel 3. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door vleermuisdeskundigen.

Soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Vleermuizen: kraam – en zomerverblijven	3	avond/nacht en ochtend	bat-detector	(april) 15 mei- 15 juli
Vleermuizen: Balts- en paarverblijven	2	avond	bat-detector	15 aug – eind sept

Tabel 3: Overzicht noodzakelijk aanvullend onderzoek naar vleermuizen.

Doordat geen (recente én gedetailleerde) verspreidingsgegevens van vleermuizen beschikbaar zijn, is voor vleermuizen nader onderzoek in het zomerhalfjaar noodzakelijk vóórdat de renovatiewerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Dit geldt in het bijzonder voor alle gootbekistingen.

4.6 ONGEWERVELDEN

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

Aan de Van Goghstraat te Arnhem is VVE Wiendels voornemens groot onderhoud uit te voeren. Het onderhoud aan de woningen zal in hoofdzaak bestaan uit het vernieuwen van daken en het herstellen van voegwerk.

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

Flora

Beschermde soorten ontbreken binnen de planlocatie waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Ten aanzien van huismus en gierzwaluw zijn te weinig gegevens voorhanden om nestlocaties in de diverse projectwoningen uit te kunnen sluiten. Overige broedvogels uit categorie 1-4 zijn binnen het plangebied als broedvogel niet aanwezig.

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar huismus en gierzwaluw noodzakelijk vóórdat de renovatie kan worden uitgevoerd.

Indien de fysieke werkzaamheden binnen een broedseizoen worden uitgevoerd (globaal genomen binnen de periode 1 maart-15 juli), kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernield doordat enkele soorten (naast de huismus en gierzwaluw) als broedvogel in de directe omgeving en binnen de invloedssfeer niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Er zijn geen geschikte leefgebieden van beschermde vissen, amfibieën en reptielen binnen het plangebied aanwezig. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van soorten uit deze groep aanwezig. Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken en er geen negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Doordat geen (recente én gedetailleerde) verspreidingsgegevens van vleermuizen beschikbaar zijn, is voor vleermuizen nader onderzoek in het zomerhalfjaar noodzakelijk vóórdat de renovatiewerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

Ongewervelden

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen noodzakelijk vóórdat de renovatiewerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Onderzoek naar overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV uitgeverij.

BIJ12. (2017, juli). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>

BIJ12. (2022, juni). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/06/Kennisdocument-Huisumus-Versie-2.0-juni-2022.pdf>

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

E.J. Weeda et al. (2003). Nederlandse Ecologische Flora – Wilde planten en hun relaties. KNNV uitgeverij.

H. Limpens et al. (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.

Ministerie van EZ (2014). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis - *Pipistrellus Pipistrellus*. Geraadpleegd van [Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis \(rvo.nl\)](https://soortenstandaard.gewone-dwergvleermuis.rvo.nl)

Ministerie EZ - Regeling - Wet natuurbescherming - BWBR0037552. (2021, 1 juli). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01#Hoofdstuk1>

Sparrius, L.B., Odé, B. & Beringen, R. (2013) Basisrapport voor de Rode Lijst Vaatplanten 2012. FLORON-rapport 57. FLORON, Nijmegen.

Internetbronnen

Gebiedsanalyse NNN (www.gelderland.nl)

Natura 2000 gebieden (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

NDFF, nationale databank flora en fauna (www.ndff.nl)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ravon, website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen (www.ravon.nl)

Waarneming.nl, website met soortenwaarnemingen in Nederland (www.waarneming.nl)

BIJLAGEN

Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Toelichting Wet Natuurbescherming – soortenbescherming

Bijlage 1 - Impressie plangebied

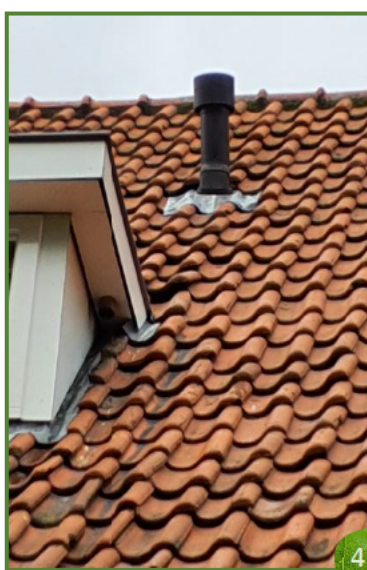
1

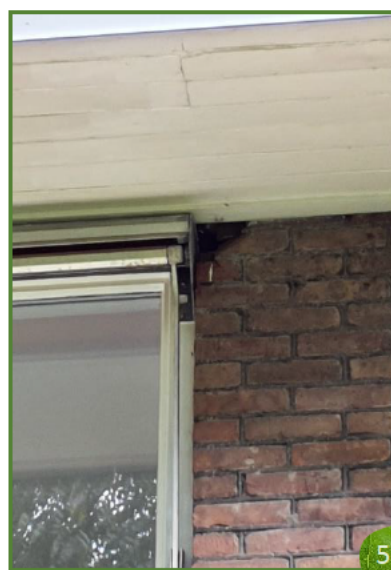
2

3

4

5

Bijschriften foto's

1. Overzichtsfoto van de straatzijde van woonblok Van Goghstraat.
2. Overzichtsfoto van de achterzijde met garageboxen.
3. Een van de 4 aanwezige gierwaluwkasten.
4. Pannendak met diverse scheefliggende pannen en loodflappen.
5. Beschadiging van een muur, waardoor een invliegopening is ontstaan. Tevens zijn sporen van spouwmuurisolatie te zien.

Bijlage 2 - Toelichting Wet Natuurbescherming – soortenbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg¹ in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming:

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 – lid 5

Lid 5: Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten – nationaal

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
- 2. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - i. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - ii. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - iii. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - iv. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - v. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - vi. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - vii. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
 - viii. in het algemeen belang, of
 - ix. bestendig gebruik
- 3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet

Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

 Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
 Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
 Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
 Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
 Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
 Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
 Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
 Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
 Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
 Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
 Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
 Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
 Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
 Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
 Wespendif	(<i>Pernis apivorus</i>)
 Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: “Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen” – 3 december 2016.